

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра права, психології та сучасних європейських мов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавство

для підготовки
студентів

освітнього ступеня

бакалавр

року набору 2020

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

12 Інформаційні технології

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

126 Інформаційні системи та технології

(шифр і найменування спеціальності)

освітня програма

Інформаційні технології у бізнесі

назва освітньої програми / спеціалізації

академічні групи

ІС-20

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Жукова Анна Ігорівна,
доцент, кафедри права, психології та сучасних
європейських мов, кандидат філософських
наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Гарант освітньої програми

Олійник Наталія Юрївна,
доцент кафедри інформаційних технологій,
кандидат педагогічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
кафедра права, психології та сучасних європейських мов

назва кафедри

протокол від 10.09.2020 р. № 1.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 1.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 126 Інформаційні системи та технології галузі знань 12 Інформаційні технології.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування загальних та фахових компетентностей з теорії держави та права, основ цивільного, трудового, сімейного, адміністративного та кримінального права, вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві, застосовувати теоретичні знання у практичному житті, навичок роботи з нормативно-правовими актами.

Предметом навчальної дисципліни є право як соціально-політичне явище і сукупність загальнообов'язкових, формально певних правил поведінки, встановлених державою, держава як організація політичної влади, що забезпечує за допомогою права і спеціально створеного державного апарату управління справами всього суспільства; співвідношення і взаємозв'язок між державою та правом; система правових термінів, які властиві всім юридичним наукам.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальної дисципліни «Філософія» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Інтелектуальна власність», «Безпека життя».

Мова викладання: українська.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи теорії держави та права

Поняття й ознаки держави. Теорії походження держави. Суверенітет. Функції держави. Форми реалізації функцій держави. Форми держави: форма правління, форма державного устрою, політичний режим. Механізм (апарат) держави. Теорія розподілу влад. Правова держава. Поняття та ознаки права. Право в об'єктивному і суб'єктивному смислі. Функції права. Право в системі соціальних норм. Право і мораль. Норма права: поняття, структура, види. Система права. Форми (джерела) права. Закони і підзаконні нормативно-правові акти. Правовідносини: поняття, ознаки, склад. Юридичні факти. Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність.

Тема 2. Основи конституційного права України

Конституційне право як галузь права. Конституційні правовідносини. Основи конституційного ладу в Україні. Конституція України – основний Закон держави. Правові засади громадянства: поняття, підстави набуття та припинення. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Правовий статус і повноваження Президента України. Правовий статус і повноваження Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій. Поняття місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування в Україні, їх повноваження.

Тема 3. Основи цивільного права України

Цивільне право як галузь права. Принципи цивільного права України. Джерела цивільного права України. Цивільні правовідносини, їх класифікація. Об'єкти цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільного права. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Цивільна правоздатність і дієздатність фізичних осіб. Визнання громадянина недієздатним або обмежено дієздатним. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Види юридичних осіб. Право власності: поняття та зміст. Форми права власності. Цивільно-правовий захист права власності. Зобов'язання: поняття та види. Цивільно-правові договори. Спадкове право.

Тема 4. Основи сімейного та трудового права України права

Сімейне право як галузь права. Шлюб: поняття та зміст. Порядок та умови укладення шлюбу. Особисті права та обов'язки подружжя. Майнові права та обов'язки подружжя. Умови визнання шлюбу недійсним. Поняття та порядок припинення шлюбу. Трудове право як галузь права. Суспільні відносини, що складають предмет трудового права. Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття і зміст трудового договору. Порядок укладання трудового договору. Підстави припинення трудового договору. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженого ним органу.

Робочий час і час відпочинку. Оплата праці. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність.

Тема 5. Основи екологічного права України

Екологічне право як галузь права. Принципи та об'єкти охорони навколишнього середовища. Екологічні права і обов'язки громадян України. Загальне і спеціальне використання природних ресурсів. Природно-заповідний фонд. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України

Поняття адміністративного права як галузі права. Адміністративно-правові відносини. Державне управління. Статус державних службовців. Адміністративне правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Адміністративні стягнення: поняття та види. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Кримінальне право як галузь права. Кримінальний закон: поняття, дія кримінального закону в просторі, часі та за колом осіб. Злочин: поняття та ознаки. Класифікація злочинів. Склад злочину. Співучасть у злочині. Кримінальна відповідальність: поняття, ознаки та підстава. Покарання: поняття і види.

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	повна						скорочена						повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		
Тема 1. Основи теорії держави та права	28	4	4			20																			
Тема 2. Основи конституційного права України	32	6	6			20																			
Тема 3. Основи цивільного права України	32	4	4			24																			
Тема 4. Основи сімейного та трудового права України	28	4	4			20																			
Тема 5. Основи екологічного права України	32	6	6			20																			
Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України	28	4	4			20																			
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28	28			124																			

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4745>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Основи теорії держави та права

1. Ознайомитися з основними причинами виникнення держави.
2. Ознайомитися з основними ознаками держави.
3. Розглянути основні напрямки діяльності (функції) держави.
4. Зрозуміти головні напрямки формування правової держави в Україні.
5. Охарактеризуйте основні поняття, ознаки та функції права.
6. Перерахуйте основні функції та джерела права.
7. Ознайомитися з галузями права. Наведіть класифікацію галузей права.
8. Ознайомитися з класифікацією нормативно-правових актів.

Тема 2. Основи конституційного права України

1. Розкрийте на історичних прикладах (історичних пам'ятках права, історичних подіях) закономірності конституційного процесу в Україні.
2. Ознайомитися з основними рисами, що характеризують чинну Конституцію України як основний закон держави.
3. Розглянути основні гарантії конституційних прав, свобод і обов'язків людини та громадянина в Україні.

Тема 3. Основи цивільного права України

1. Ознайомитися із основними актами цивільного законодавства, що регулюють цивільні майнові та немайнові відносини в Україні.
2. Розглянути основні функції, принципи і систему цивільного права в Україні.
3. Ознайомитися зі способами захисту цивільних прав.
4. Розглянути характеристику окремих видів договорів на основі Цивільного кодексу України.
5. Розкрити загальну характеристику цивільної правоздатності і цивільної дієздатності.

Тема 4. Основи сімейного та трудового права України

1. Розкрити взаємні права й обов'язки батьків і дітей у сімейних відносинах.
2. Розглянути заходи, що передбачаються для влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.
3. Ознайомитися з підставами для розірвання шлюбу.
4. Розглянути правові основи попередження насильства в родині.
5. Ознайомитися з порядком застосування Сімейного кодексу України до іноземців та осіб без громадянства.
6. Гармонізація трудового законодавства України з правовими нормами Європейського союзу.
7. Розглянути правове регулювання робочого часу та часу відпочинку в Україні.
8. Ознайомитися з юридичними аспектами оплати праці в Україні.

9. Ознайомитися з юридичною відповідальністю сторін трудового договору.

Тема 5. Основи екологічного права України

1. Ознайомитися з правовою охороною навколишнього середовища у сільському господарстві
2. Охарактеризувати види права природокористування.
3. Розкрити види права власності на природні ресурси.
4. Охарактеризувати способи захисту екологічних прав.

Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України

1. Розкрити поняття: адміністративне право, предмет адміністративного права, управління, соціальне управління, державне управління.
2. Ознайомитися з ознаками адміністративно-правових правовідносин залежно від: їх часу, функціонального призначення, сфери державного управління, кількості суб'єктів.
3. Ознайомитися з порядком застосування Кодексу України про адміністративні правопорушення.
4. Розглянути юридичний склад адміністративного проступку, його поняття, значення, структура та види.
5. Ознайомитися з обставинами, що пом'якшують або обтяжують адміністративну відповідальність.
6. Розглянути характеристику сучасних економічних злочинів і їхні види.
7. Ознайомитися з кримінальною відповідальністю та її підставами.
8. Розкрийте особливості притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4745>

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачені навчальним планом

7. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Осінь 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Робота на семінарському занятті	3	3
	Самостійна робота	2	2
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Робота на семінарському занятті	3	3
	Самостійна робота	2	2
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Робота на семінарському занятті	3	3
	Самостійна робота	2	2
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Робота на семінарському занятті	3	3
	Самостійна робота	2	2
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Робота на семінарському занятті	3	3
	Самостійна робота	2	2
1.6	<i>Тема 6</i>		
	Робота на семінарському занятті	3	3
	Самостійна робота	2	2
	Виконання контрольної роботи	15	15
1.	<i>Додаткові бали</i>	15	15
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	30	30
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання)	10	10
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 4-те вид. / О. Ф. Скакун. – Київ : Алерта, 2016. – 524 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

2. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) : навчальний посібник / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, М. В. Плугатир, М. В. Співак ; за загальною редакцією О. В. Кузьменко. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 232 с.

3. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник для студентів ВНЗ / Р. В. Вереша. – 4-те видання, перероблене та доповнене – Київ : Алерта, 2016. – 364 с.

4. Екологічне право : підручник для студентів ВНЗ / за редакцією А. П. Гетьмана. – Харків : Право, 2014. – 432 с.

5. Цивільне право : підручник: у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – 2-ге видання перероблене та доповнене – Харків : Право, 2014. – Т. 2. – 816 с.